

ДО ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ ДО НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ВІЙСЬКОВИХ ВНЗ ІННОВАЦІЙНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА МЕТОДИК

Військова академія (м. Одеса)

Анотація

Перспективним напрямом перетворення військової освіти вбачається розроблення та впровадження до навчального процесу військових вищих навчальних закладів інноваційних педагогічних технологій та методик.

Ключові слова: військова освіта, інноваційні педагогічні технології, інформаційні технології.

Abstract

The perspective direction of military education transformation is the development and introduction of innovative pedagogical technologies and techniques into the educational process of the military higher educational institutions.

Keywords: military education, innovative pedagogical technologies, information technology.

Однією із стратегічних цілей розвитку суспільства в XXI сторіччі є формування глобального інноваційного суспільства за допомогою розвитку та інтеграції всіх трьох елементів „трикутника знань” (освіта, дослідження й інновації), великомасштабного інвестування в людські ресурси, розвитку професійних навичок і наукових досліджень, а також шляхом підтримки модернізації систем освіти з тим, щоб вони більшою мірою відповідали потребам глобальної економіки, заснованої на знаннях.

Разом з тим, основними особливостями конфліктів майбутнього вбачаються широке використання високоточного та інших видів нового озброєння, включаючи робототехнічні; активне задіяння інформаційної сфери та космосу; особливу роль відіграватимуть протидія системам зв'язку, розвідки та навігації; в першу чергу будуть знищувати об'єкти економіки та система державного управління противника. Тобто, спектр можливих конфліктів надзвичайно широкий, та Збройні сили мають бути готові до будь-якого з них.

Таким чином, управління якістю освітнього процесу військових вищих навчальних закладів (ВНЗ), питання формування компетентності сучасного військового фахівця в умовах інтенсивного розвитку суспільства, техніки, військових конфліктів виходять на провідні позиції під час організації освітнього процесу та вимагають трансформації військової освіти, спрямованої, у першу чергу, на підготовку командного складу Збройних Сил від лейтенантів до вищих офіцерів, що відповідають сучасним вимогам щодо військових кадрів, через створення найсприятливіших умов у здобутті ними вищої освіти, підвищення кваліфікації, реалізації свого інтелектуального потенціалу.

Перспективним напрямом перетворення військової освіти вбачається розроблення та впровадження до навчального процесу ВНЗ інноваційних педагогічних технологій та методик, що приведе до суттєвого покращення якості вищої освіти військових фахівців.

Під інноваційністю у військовій освіті ми будемо розуміти можливості включення передових наукових розробок в освітній процес у такий спосіб, щоб забезпечити підготовку військовослужбовців, здатних здійснювати подальші інновації в ході своєї професійної кар'єри.

Інноваційні процеси мають об'єктивний характер і їх необхідно враховувати для професійної підготовки військовослужбовців. Відтак, перед військовою вищою школою постає завдання досягнення деякої рівноваги між фундаментальністю та інновативністю в освіті. Фундаментальні курси мають надавати курсантам загальний погляд на проблему, а також уявлення про те, де шукати необхідну інформацію в майбутньому, якщо вона знадобиться. Можливо це призведе до підготовки більш „вузьких” спеціалістів, але створить підґрунтя для швидшого перенавчання, поглиблення або поширення знань у разі потреби. Акцент можна зміщувати в бік самостійної роботи, яка дозволяє досить глибоко вивчити будь-яку тематику (в межах дисциплін, визначених програмами підготовки військовослужбовців), ознайомитись із останньою науковою періодикою. Якщо включити до питань, що розглядаються на семінарських заняттях, актуальні моменти досліджень в межах цієї тематики, то це дозволить сформувати в тих, хто навчається, дослідницькі навички та розкрити творчий потенціал кожного, не заважаючи роботі інших курсантів.

Найбільш ефективними для освітньої діяльності ВНЗ є методики, що засновані на принципах проблемності, цілісності, мотивації активної навчально-пізнавальної діяльності, забезпечення найбільшої

адекватності такої діяльності характеру майбутньої професійно-творчої діяльності. Отже, використовуємо такі методики:

- активні (за яких діяльність курсанта має продуктивний, творчий, пошуковий характер: дидактичні ігри, аналіз конкретних ситуацій, навчання за алгоритмом тощо);

- інтенсивні (які дозволяють у короткі терміни з довготривалими одноразовими сеансами та з використанням активних методів, що спираються на емоції та підсвідомість: тренінги, навчальна практика тощо, досягти наперед заданих результатів);

- інтерактивні (які зорієнтовані на широку взаємодію курсантів як з викладачем, так і один з одним, на домінування активності курсантів у процесі навчання: проекти, науково-дослідна робота курсантів тощо);

- проблемні (які пов'язані з розв'язанням проблемних ситуацій, що призводить до розумових утруднень, котрі виникають унаслідок об'єктивної недостатності раніше засвоєного досвіду всіх учасників освітнього процесу: лекція, імітаційна гра, моделювання діяльності в реальній ситуації тощо стосовно навчання та імітація конфліктів у курсантському колективі з аналізом своєї та чужої поведінки стосовно виховання);

- навчання у співробітництві (які виводять відносини „викладач–курсант” на рівень суб'єкт-суб'єктних).

Зауважимо, що потенційні можливості існуючих та майбутніх інноваційних технологій не можна реалізувати попри широке використання технологій інформаційних (комп'ютерних та телекомунікаційних).

Залучення інформаційних технологій до процесу професійної підготовки майбутніх військових фахівців дає цілу низку переваг порівняно з традиційним навчанням, а саме: можливість доступу до останньої наукової періодики та інших джерел інформації через всесвітню мережу Інтернет; потенціал створення спеціалізованих багаторівневих інтегративних і точно спрямованих навчальних матеріалів, які можна дуже швидко редагувати, враховуючи новітні наукові досягнення, нагальні потреби регіональних ринків праці, сучасні вимоги Збройних Сил до вмінь та кваліфікації спеціалістів; впровадження у практику освіти військових фахівців нових технологій організації навчання, наприклад, за очно-дистанційною формою, з використанням мультимедійних засобів, викладання „on-line” тощо; можливість курсантським дослідним групам працювати спільно „on-line” незалежно від відстаней та часу.

Комп'ютери, локальні мережі та навчальні курси на компакт-дисках дозволяють технологічно індивідуалізувати професійну підготовку майбутніх військових фахівців, а глобальні інформаційні мережі, Інтернет-технології, центри дистанційного навчання є технологічною основою глобалізації цієї підготовки. Отже, інформаційні технології дозволяють розв'язати важливу проблему сьогодення: поєднання індивідуалізації навчання на рівні курсанта та глобалізації навчання на рівні викладача.

Таким чином, інноваційна спрямованість освіти сприяє розширенню методичних пошуків та інноваційної діяльності з освоєння нового змісту освіти і педагогічних технологій. Їх метою є зміщення акценту в освіті зі здатності засвоювати знання на здатність їх використовувати, діяти практично. Сьогодення освітньої педагогічної діяльності – це впровадження нових технологій навчання, інтегративних курсів, розробка нових міждисциплінарних зв'язків.

Іванченко Євгенія Анатоліївна – д-р пед. наук, професор, професор кафедри фундаментальних наук, Військова академія (м. Одеса), jekki251@gmail.com

Маслій Олег Миколайович – канд. пед. наук, с. н. с., полковник, заступник начальника академії з навчальної роботи – начальник навчального відділу, Військова академія (м. Одеса)

Ivanchenko Ievgeniia A. – Dr. Sc. (Ped.), Professor, Professor of the Chair of Fundamental Sciences, Military Academy (Odessa), jekki251@gmail.com

Maslii Oleg M. – Cand. Sc. (Ped.), S.S.R., Colonel, Deputy Chief of the Academy for Educational Work – Head of the Educational Department, Military Academy (Odessa)